

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

Bd Regele Ferdinand No. 5.

A R A D.

Redacția pentru Banat: TIMIȘOARA,
Hotel „Ferdinand” camerele Nr. 21 și 22.

DIRECTOR:

CONST. I. ȘTEFĂNESCU

Ecoul

Apare zilnic la orele 3 după amiază.

Adunarea liberală Falsurile piariștilor din Timișoara în fața tribunalului

Senzaționalele declarații ale d-lor: Cipăianu și Dinu Brătianu

Aspecte

De dimineață, aspectul calm și monoton al Aradului a suferit o schimbare. Ici, colo, a început să apară haina albă a țaranului, mai târziu, din instrumentele de alamă ale orchestrelor țărănești ies sunete de marș, la auzul cărora țărani se răduiesc în șnurii disciplinate cari se îndreaptă spre teatrul de vară, dovedit neîncăpător față de sutele de delegați ai comunităților, veniți să aplaude cuvântările liderilor liberali. Discursurile s'au resumat, după cum se vede mai jos, la simple înșirări a înfăptuirilor liberale. Referitor la prezent, teorii de genul celor dela Timișoara. Tg. Jiu, Cernăuți, Cluj, etc. Pentru viitor, din cuvântări se desprind: vom face, vom drege, cu ajutorul vostru, care sunteți talpa țării!

Mărturisim, că din cuprinsul cuvântărilor nu am prea văzut rostul acestei întruniri. Și poate întrunirea ar fi trecut fără nici o revelație, dar d. Cipăianu, în cuvântarea d-sale, adresându-se d-lui Dinu Brătianu, a spus:

Noi, organizațiile din Ardeal suntem de trup și suflet alături de dvs., domnule președinte!...

Prin urmare, trebuie să mai fie organizații liberale cari nu sunt alături de d. Dinu Brătianu. Alături de cine sunt, nu este greu de ghicit. Și întrunirea de azi, privită prin prisma acestora, capătă un sens și un rost, cari desigur se va discuta în ședința intimă.

D. Dinu Brătianu a vorbit despre înfăptuirile liberalilor, legea conversiunii, controlul averilor, găsind prilejul să atace, — destul de vehement, — partidul național-țărănesc și la urmă abia își aduce aminte să pomenească de primul ministru, d. G. Tătărescu!

Apoi, d. Dinu Brătianu, cere primului ministru, în numele partidului, să ridice starea de asediu și cenzura. Partidul doarește discuții libere.

Splendidă unitate de vederi între președintele și șeful guvernului liberal!

Și-acum citiți reportajul special despre adunare. s. mic.

Intrunirea

Azi dimineață a sosit în localitate d. Dinu Brătianu însoțit de d-nii Bébé Brătianu, dr. Manolescu, S. Cipăianu, Tiberiu Moșoiu, etc.

Dela gara electrică a pornit spre teatrul de vară, un cortegi cu fanfare, purtând diverse pancarte.

La orele 10 jum. mulțimea a ocupat teatrul de vară unde a avut loc adunarea. D. dr. Mărcuș, deschide seria cuvântărilor, mulțumind d-lui C. Brătianu pentru vizita sa, arătând că partidul liberal este partidul armoniei sociale.

Alte cuvântări

D. dr. R. Coțoiu a vorbit arătând doctrina partidului li-

beral. A arătat că lumea de azi e dominată de două curente: corporatismul și țărănismul.

Țăranul Pera Cuparescu din Șoimoș, arată relele de cari suferă populația rurală. Când pomenește de Skoda, participanții strigă: la pușcărie!

Iohann Kloss din Engelsbrun, în numele cetățenilor germani din partidul liberal, exprimă devotament și încredere în conducerea partidului. Cuvântarea a fost ținută în limba germană.

D. N. Popescu-Păușești, spune oamenilor să deosebească pe cei ce vin la ei cu dragă inimă de cei ce vin conduși de principii demagogice. „In Țara Românească nu sunt clase sociale fiindcă toți suntem fii de țărani, toți suntem o apă și un pământ.”

D. dr. Doval, vorbește în numele slovacilor dela Nădlac.

(Continuare în pagina IV-a.)

Se face împăcarea?

In cursul discuțiilor dela Eforie, — în care timp n'a fost vorba numai de noul program al partidului național-țărănesc, — nu s'a putut ajunge la înlăturarea neînțelegerilor dintre d-nii Maniu și Vaida-Voevod.

Deasemeni fără rezultat au rămas demersurile d-lui Mihai Popovici, mai întâi și mai pe urmă și cel al d-lui Madgearu.

Nu s'a putut realiza măcar o înțelegere principală.

D-nii Maniu și Vaida sânt de acord asupra problemelor generale, dar sânt în dezacord asupra modului de conducere al Ardealului și al Bănățului.

Mai în urmă, d-lui Madgearu i-a reușit să obțină participarea celor doi fruntași la ședințele comitetului executiv și ambii se găsesc de ieri în Capitală.

In întrevederile pe cari le-a avut d. Vaida cu d-nii Mihalache, Madgearu și alți membri ai partidului, s'a arătat intransigent în ce privește punctul-dsale de vedere referitor la conducerea politică a Ardealului și a Bănățului.

Imediat după sosirea d-lui Maniu, d. Mihalache a avut și cu d-sa o scurtă întrevedere și a reușit să-l convingă ca toate chestiunile să fie puse la punct în cursul unei întrevederi între d-nii Mihalache, Maniu și Al. Vaida-Voevod.

Ferindu-se să facă declarații formale d. Mihalache e totuși optimist și nu-și ascunde convingerea că cei doi fruntași ardeleni se vor împăca și se va restabili armonia în sânul partidului.

Luni la amiazi se va cunoaște soarta imobilelor pe cari piariștii le-au trecut în mod fraudulos în proprietatea lor

Vineri dimineața a continuat, în fața tribunalului Timișoara s. II, procesul dintre primăria capitalei Bănățului, pe chestiunea imobilelor pe cari piariștii le-au trecut în mod fraudulos în proprietatea lor.

Fondul acestui proces se cunoaște din articolele noastre anterioare. Municipiul Timișoara, sesizat fiind de către d. prof. univ. Onisifor Ghibu asupra falsurilor de cari au uzat piariștii la înscrierea lor în cartea funduară, a cerut și a obținut, prin judecătoria urbană, radierea titlului de proprietate al piariștilor. După cum era de prevăzut, piariștii au înaintat recurs la tribunal, cerând anularea deciziei judecătorei urbane. Prima dezbateri a acestui recurs s'a ținut săptămâna trecută, în fața completului d-lor N. Athanasiu și Aiezdrescu, iar continuarea, cu ascultarea părților, a avut loc Vineri dimineața.

Ce susțin piariștii?

În apărarea ordinului piarist s'a prezentat Vineri dimineața în instanță și d. Elemér Gyárfás, senator al partidului maghiar. (O nouă dovadă că așazisul ordin piarist din România este de fapt un instrument camuflat de propagandă maghiară. D. Gyárfás a ridicat mai întâi un incident pe motiv că decizia de radiere a judecătorei urbane nu ar fi fost bine comunicată ordinului piarist. Tribunalul a respins însă acest incident, așa că d. senator Gyárfás s'a văzut nevoit să bătătoarească alte căi de apărare. D-sa a căutat să susțină că ar fi inaplicabil în speță art. 168 din regulamentul cărții funduare și că o corectare a titlului de proprietate, adică o radiere a piariștilor din cartea funduară, dacă ar fi să se încerce, trebuie începută pe cale de acțiune principală, cu procedură contradictorie.

Tot din partea piariștilor a vorbit d. avocat Blum junior, încercând să demonstreze că ordinul piarist ar fi avut și în vechea Ungarie capacitatea de a câștiga bunuri cu titlu de proprietate, lucru pe care primăria municipiului îl contestă pe baza legii 102 din 1715. A mai încercat să demonstreze apoi că așazisul ordin piarist din România, a cărui ființă legală primăria de asemenea o contestă, ar fi bine și legal constituit, mai mult încă, ar avea chiar personalitate juridică.

...Și care-l adevărul?

Primul care a luat cuvântul din partea municipiului

Timișoara a fost d. avocat Virgil Cimponeriu, șeful contenciosului primăriei. Într-o pledoarie bine clădită și unanim admirată de juristii care au asistat la dezbateri, d-sa a arătat că urme despre existența legală a ordinului piarist în România nu prea sunt, ba, dimpotrivă, inexistența acestui ordin reese chiar din petiția înaintată de piariști cărții funduare în 1923, petiție în urma căreia cartea funduară, — indusă în eroare, — a trecut imobilele litigioase în proprietatea piariștilor. În petiția aceasta se spune că, încetând de a mai exista ordinul piarist maghiar, în locul acestuia ar fi luat ființă, la noi, așazisul ordin piarist din România. Se constată însă că acest pretins ordin piarist din România a luat ființă printr'un simplu decret papal dela 1921, deci printr'un act de circumstanță, care emană de la Sfântul Scaun, nu însă și dela autoritățile statului român, cari-și exercită suveranitatea pe teritoriile reîncorporate dela fosta Ungarie.

Așazisul ordin piarist din România, la data înființării

Inexistența piariștilor „români”

Ordinul piarist — a conchis d. avocat Virgil Cimponeriu — nu mai are nici o îndreptățire legală de a exista în România. Pentru această lipsă de îndreptățire pledează până și legea ungară 102 din 1715, care în această materie este valabilă pentru noi și astăzi. Potrivit acestei legi, ordios calugărești ordine de aceste fel nu pot exista pe teritoriul țării numai prin simpla lor ființă canonică, ci au nevoie și de un decret regal. Neexistând nici un asemenea act pentru așazisul ordin piarist din România, nici piariștii timișoreni nu pot afirma că au ființă legală. Și fiind inexistenți, nu pot afirma că ar avea... personalitate juridică! Avem apoi și noi legea cultelor din 1928. Nici potrivit acestei legi piariștii n'au ființă legală în România, pentru că și în această lege se prevede că ființă legală au numai ordinele constituite cu respectarea tuturor dispozițiilor legale dela data înființării, iar așazisul ordin piarist din România a nesocotit toate aceste dispoziții.

N'au ce căuta în instanță!

În continuarea documentatei sale pledoarii, d. avo-

sale, era dator să se constituie cu respectarea tuturor dispozițiilor legilor noastre de stat, nu prin simplu decret papal. Asta cu atât mai mult, cu cât amintitul decret papal nici nu amintește de un așa zis ordin piarist din România, ci, pur și simplu, de o vice provincie piaristă pe teritoriul nostru, afărnațoare de provincia piaristă din Ungaria.

Acest act pentru noi n'are nici o valabilitate, ba este d'adrepțul o lezare a suveranității noastre de stat și nu poate constitui un titlu juridic pentru piariștii din Timișoara. Din actul emanând dela Sfântul Scaun, și care n'a fost supus spre confirmare autorităților statului român nu reese nici că piariștii din România ar fi succesorii ordinului piarist din fosta Ungarie, ci reese un lucru mult mai grav: că așazisul ordin piarist din România este o continuare camuflată a ordinului piarist maghiar de ieri și de azi, instituție care, de fapt, este un instrument în slujba imperialismului cultural și politic al Ungariei.

Inexistența piariștilor „români”

Ordinul piarist — a conchis d. avocat Virgil Cimponeriu — nu mai are nici o îndreptățire legală de a exista în România. Pentru această lipsă de îndreptățire pledează până și legea ungară 102 din 1715, care în această materie este valabilă pentru noi și astăzi. Potrivit acestei legi, ordios calugărești ordine de aceste fel nu pot exista pe teritoriul țării numai prin simpla lor ființă canonică, ci au nevoie și de un decret regal. Neexistând nici un asemenea act pentru așazisul ordin piarist din România, nici piariștii timișoreni nu pot afirma că au ființă legală. Și fiind inexistenți, nu pot afirma că ar avea... personalitate juridică! Avem apoi și noi legea cultelor din 1928. Nici potrivit acestei legi piariștii n'au ființă legală în România, pentru că și în această lege se prevede că ființă legală au numai ordinele constituite cu respectarea tuturor dispozițiilor legale dela data înființării, iar așazisul ordin piarist din România a nesocotit toate aceste dispoziții.

În 1923, cartea funduară a săvârșit o greșeală înscrind titlul de proprietate al piariștilor asupra imobilelor ocupate de ei la Timișoara. Greșeala s'a făcut în urma manoperilor frauduloase ale piariștilor și ea trebuie corectată, declarându-se ilegal titlul de proprietate al piariștilor și radiindu-se ca atare.

Piariștii n'au dreptate nici după legile maghiare!

Cu toate că primăria s'a pus pe punctele de vedere de mai sus, d. avocat Virgil Cimponeriu a examinat litigiul cu piariștii și prin prisma legii maghiare 102 din 1715, prin

(Continuare în pagina III-a.)

Falsurile piariștilor din Timișoara în fața tribunalului

(Urmare din pagina I-a)

care s'a încetățenit ordinul piarist în fosta Ungarie. Se constată din chiar legea aceasta că piariștilor le-a fost interzis să câștige bunuri imobiliare cu titlu de proprietate; imobilele lor le aveau în folosință numai cu titlu precar și erau oricând revocabile. În convenția dela 1909, dintre municipiu și ordinul piarist, s'a ținut seamă de dispozițiile din această lege, stipulându-se că ordinul piarist nu intră în proprietatea imobilelor ce i s'au dat, ci le primește numai cu drept fundațional, de folosință. Dece vor deci piariștii să achiziționeze în România bunuri, când acest lucru le-a fost interzis în fosta Ungarie?

Cât privește pretinsa personalitate juridică a așazisului ordin piarist din România, d. avocat Virgil Cimponeanu a cerut în instanță o adresă a ministerului cultelor, cu data de 28 August 1934, prin care, la cererea piariștilor, tocmai pentru a li se acorda personalitatea juridică, ministerul răspunde că piariștii nu au drept la așa ceva.

Deci: piariștii n'au nici personalitate juridică.

Au mai luat cuvântul d-nii avocați dr. T. L. Oprea și dr. Nestor Porumb.

Tribunalul a rămas în deliberare până luni la orele 12, când se va pronunța.

De ce evită românii școlile de arte și meserii?

Găsindu-ne în preajma deschiderii noului an școlar — am crezut de bine să ne interesăm la diferite școli din localitate asupra numărului de elevi cari au cerut înscrierea în clasa întâia.

Dintre toate școlile, una singură am constatat că este boicotată de români: Școala sup. de arte și meserii, care în schimb se bucură de o mare apreciere în rândul minoritarilor, cari din an în an își măresc numărul locurilor din clasele școlii.

Despre școala aceasta, s'a scris mult în paginile ziarului nostru. Am scris despre marea și frumoasa expoziție a școlii de finea anului școlar, după cum s'a scris despre respingerea cererii adresată primăriei Arad pentru a acorda școlii un ajutor nou, din care să acorde burse pentru fiii de români, în fața pericolului ce amenință școala: creșterea numărului minoritarilor.

După cum se știe, cererea aceasta a fost respinsă și rezultatul n'a întârziat să se arate. Din informațiile primite dela școală, pentru clasa întâia s'au înscris 23 minoritari și abia 10 români. Dacă ne gândim că și în anul trecut lucrurile s'au petrecut la fel și cum sunt indicii că și peste doi ani nu se va schimba situația materială a școlii, această școală va avea 75 la sută minoritari și abia 25 la sută fiii de români.

Iată cum se explică această maghiarizare a școlii: ca cineva să-și dea copilul la o meserie, care ca să obțină gratuitate de taxe școlare și înțreținere. Altfel, românii, ne știind încă să aprecieze marea rost al meseriilor, își dau copiii la alte școli secundare, de unde es „domni”, spunând că dacă e să plătească, apoi să plătească pentru a-și face fiul funcționar sau deputat.

E drept, taxele dela această școală sunt tot atât de ridicate ca și la alte școli din oraș. E și explicabil: se susține singură.

Minoritarii însă, locuind la oraș, n'au de plătit decât taxele școlare, astfel că le convinge să-și înscrie acolo copiii. Dacă, însă, s'ar acorda șco-

lii burse și subvenții mai mari, fiii de țărani ar fi ușor atrași la școală și deci, numărul minoritarilor ar fi subordonat aceluia al naționalilor.

În ultimul moment, aflăm că Ministerul a acordat școlii mai multe burse. Era și timpul.

În consecință, sfătuim pe cetitorii noștri, că, dacă cunosc elevi români cu 4, 3 și 2 clase secundare, cari nu mai pot plăti taxe la alte școli, să-i îndrume la această școală primind bursele oferite de Minister.

La urmă, nu vor regreta că au terminat o școală profesională de mare valoare, căci odată și odată, marea industrie din țară tot vor intra în mâna românilor, adevărații ei stăpâni.

i. pg.

Conferința dela Ankara

Ankara. — Ziarul „La Republique” publică o știre în care arată că miniștrii de externe ai României, Jugoslaviei și Greciei ar fi așteptați în capitala Turciei la 26 Octombrie a. c.

Cu acest prilej cei trei miniștri vor asista la marile serbări pentru aniversarea proclamării Republicii turce.

La 29 Octombrie, miniștrii de Externe ai Jugoslaviei, Greciei, României și Turciei vor avea o consfătuire cu privire la situația pactului balcanic. Ținerea viitoare reuniuni a celor patru miniștri de Externe ai țărilor semnatare ale pactului balcanic este proiectată la Atena.

Lucrările pregătitoare pentru întocmirea Catalogului de Presă din România pe 1935, au început.

Toate ziarele și revistele, cari nu figurează în partea redacțională a catalogului pe 1934 și cari doresc să fie trecute în catalogul de presă pe 1935, vor binevoi să trimeată cu întoarcerea poștei, datele exacte despre tariful lor, precum și câte un exemplar de probă, editorului catalogului: Agenției de Publicitate Rudolf Mosse S. A., Bul. Brătianu No. 22, București I.

Trecerea în partea redacțională a catalogului are loc în mod gratuit.

Invățători și elevi români,
Cumpărați cărțile și rechizitele școlare la
LIBRĂRIA

„CARTEA ROMÂNEASCĂ”
BULEV. REGELE FERDINAND I.

CARE ESTE CEA MAI BINE ASORTATĂ LIBRĂRIE ROMÂNEASCĂ DIN TIMIȘOARA
SE ACORDĂ RABATURI MARI

SPRIJINIȚI COMERTUL ROMÂNESC, DAȚI AVÂNT CULTURII ROMÂNEȘTI!
— PREȚURI EXTREM DE AVANTAJOASE!!! —

Statuile unghurești

„Criminalul de eri, eroul de mâine...”

— Expoziția de sentimente naționale a comisiei interimare. — Păstrarea statuilor constituie o provocare. — „Nu ne putem lăsa terorizați de gestul unui anonim.” — Dece-a fost răsturnat bustul lui Fábrián Gábor? —

— Soarta românului: să protesteze! —

Ziarul a fost încheiat, eri, la ora când a luat sfârșit ședința comisiei interimare, și, mai precis, când s'au încheiat discuțiile asupra interpelării d-lui Párecz, în chestiunea bustului lui Fábrián Gábor.

Prin conținutul acestor discuții, ele nu sunt legate de ordă sau de zi, ci formează un punct de popas în istoria orașului.

Publicate eri, sau azi, este acelaș lucru. Pentru că în cursul lor s'au stabilit două fapte:

1. Deși cultura este universală, totuși în Ardealul românesc de sub stăpânirea unghurească, românii n'au avut nici un monument; și prin urmare este logic și natural ca cele unghurești să dispară.

2. Substratul răsturnării bustului din parc, este de ordin național și politic, determinat de atitudinea provocatoare a Ungariei, care de un lung șir de ani ne ține în coastă sula revizuirii.

Stabilirea acestor două lucruri, constituie un record pentru comisia interimară a Aradului, record care nu va fi bătut decât atunci când această comisie va hotărî demontarea și a celorlalte statui ce au mai rămas pe teritoriul orașului, fapt, care, poate, este așteptat cu nerăbdare de „anonimul” infractor.

Art. 420 C. p.: 3 ani închisoare corecțională..

Asupra „degradării monumentului public” din parc, discuțiile sunt deschise de către d. Párecz, care citește o interpelare în care spune:

„Valoarea artistică a bustului este absolută... reprezintă un om ce-a lucrat pentru cultura universală... (?) bustul nu este destinat a fi înmagazinat, ci păstrat în parcul orașului, pentru că e averea publică a municipiului. În viitor trebuie pășit contra unor astfel de... fapte criminale, cari sunt pedepsite de art. 420 C. p. cu închisoare corecțională până la 3 ani și amendă.

În concluzie, d. Párecz, cere: „Repunerea statuii pe soclu, așezarea unei lămpi electrice de asupra fiecărei statui, pentru a fi luminate toată noaptea, facerea unui denunț penal contra infractorilor necunoscuți, pentru ca populația maghiară să aibe o satisfacție”.

D. primar Ursu, nu aprobă faptul din noaptea de Luni spre Marți, iar dacă e vorba de chestiuni naționale, ele trebuiau făcute la lumina zilei, trebuiau făcute pe față. Faptul, așa cum a fost săvârșit, cade sub prevederile legii.

Chestiunea, — continuă d. dr. Ursu, — este: Să se repună statuia sau nu?

S'auzim pe Czettel!

Primul care ia cuvântul este amicul nostru, Czettel:

„Aradul este sub scutul și guvernarea românească (observați termenii în cari vorbește un membru al partidului liberal!) de 15 ani și statuile n'au fost excepționale pentru că n'au avut caracter național ci cultural. Răsturnarea statuii lui Fábrián Gábor este un fapt criminal. Bustul trebuie repus”.

Intervine din nou d. dr. Párecz:

„Bustul trebuie să se repună pentru a nu fi sub teroarea unor necunoscuți și după ce se va repune, să discutăm dacă ele mai rămân unde sunt sau trebuiesc demontate toate”.

Iată unul care începe să se cumintească!

(Oare cu ce scop ascuns?)

Cum vorbește un român...

D. dr. Vicaș, care, deși membru în cercul rotary-ș-

tilor arădani — un fel de filială francmasonică — îl știam bun român, a cuvântat în această chestie, astfel:

„Prin fapta unui necunoscut, despre care nu se știe ce sentimente a doborât bustul lui Fábrián, s'au pus în joc două chestiuni: 1. a sentimentului nostru național și 2. neajungerea maghiarilor. Trebuiesc împacate ambele, de aceea, nu e oportună aprobarea faptului.

Nu trebuie să ne lăsăm influențați de stradă, trebuie să punem bustul la loc. Poate l-au doborât derbedei cu gândul la furt, poate tineri dominați de sentimentul național!..

Criminalul de azi, eroul de mâine, — spune d. Al. Constandinescu

După d. dr. Vicaș, ia cuvântul d. prof. Al. Constantinescu:

„Cultura este universală și când e vorba de cultură încețază frecăturile politice..

Am luat cunoștința de faptul petrecut în noaptea de Luni spre Marți, în ședința trecută și am fost surprins că a fost prezentat ca un caz de furt.

Intr'adevăr, în formă, faptul este reprobabil, substratul său este însă altul, este de ordin politic și național, fiind urmarea atâtor manifestații revizioniste și anti-revizioniste.

Substratul nu se poate încadra într'un singur articol de cod penal.

Sunt surprins, că d-nii Párecz și Czettel, vin și califică faptul cu termeni — ca „act criminal, — cari pot să ofenseze.

Protestăm contra lor și protestez mai cu seamă, că am avut cu d-nii acestia, convorbiri în cursul cărora am ajuns la o bază de înțelegere.

Protestez încă odată contra calificativelor!

(Continuare în pag. IV).

Programul pe Septembrie al Barului-cabaret „M A D A R”:

Rin-Tin-Tin și Pimpî

Câinii - minune, cu renume mondial, cari cântec, socotesc și au auz muzical. — Nu în film, ci în carne și în oase. —

În program se produc: LAURA BERTINI, MANCI LAFAYETTE, FORTUNATA MARSELA, SISTERS BARRISON, RITTA RYLL, RITTA BENNY, KELEȚI BABA, SARY & BABY

„Criminalul de eri, eroul de mâine...” Adunarea liberală

(Urmare din pagina III-a)

In chestiunea aceasta trebuie să rămânem pe teren național.

Astfel că, deși cultura este universală, totuși împotriva unei statului a unui scriitor maghiar, în piața publică, așa avea de zis ceva. Căci, înainte de război românii ardeleni n'au avut nici un monument în piețele publice. Aveau pe teren particular, în apropierea localurilor de cultură. Poate n'ar fi rău, ca aceste statui să se la din piață, ca să nu mai dăm ocazie la astfel de acte și să se pună în apropierea localurilor de cultură a maghiarilor.

Intr'o piață publică îngnesc, și ce s'a întâmplat eri, se poate întâmpla și mâine. Căci Fáblian a fost scriitor ungar și azi Aradul e românesc. (Radio Budapesta a relatat Marți seara faptul în cuvinte foarte puțin onorabile la adresa neamului românesc!).

Propunerea mea ar fi, ca statuile să fie date societății Kölcsey sau familiei. Să se puie imediat la loc și apoi să se discute pe larg chestiunea.”

O încercare de retractare

D. Părecz, ia din nou cuvântul, explicând că prin „act criminal” a înțeles o contravenție, încercând astfel o retractare. Dr. Petrila replică:

Afirmația nu se poate retracta, deoarece în această chestiune și în acest domeniu pur național, simpla citare a unui articol, de cod penal, constituie o crimă.

— „Desigur, — intervine d. Al. Constantinescu, — pentru că în materie națională, autorul va putea deveni eroul de mâine!”...

Infractorul nu trebuie dat judecării

D. Czettel, se alătură celor spuse de d. Părecz, în vederea retractării afirmației de „act criminal”, considerând-o ca a-tare, numai pentru că „s'a lovit de codul penal” și că s'a atins de averea orașului.

„Nu vreau să se creadă și nu vreau să ating sentimentele naționale ale nimănui. Gândurile și înțelepciunea mea loială față de țară sunt cunoscute” (Prefect, vedeți ce-a spus mai înainte!) „De aceea — continuă Czettel — și pentru că faptul este de ordin național, infractorul nu trebuie dat în judecată. Statuia să se repună și apoi să se discute asupra soartei lor viitoare!”

Vorbește un român emoționat

Se ridică d. dr. Petrila, care pe un glas, în care emoția se vede stăpânită, spune:

„Statuile trebuie să dispară din locul unde sunt azi. Prin repunere se vor îndărji acel carl au răsturnat bustul lui Fáblian, — știu ei pentru ce.

Statuia să nu mai fie repusă. Ea a fost răsturnată pentru că autoritățile de până aci au fost nepăsătoare față de sentimentul național al opiniei publice.

Nu trebuie să primim lecții din afară, dar trebuie să hotărâm noi: Statuile trebuie să dispară depe străzile Aradului.

Cauza nu suntem noi, ci acel din Ungaria, cari nu

ne-au slăbit din coastă eu sula revizionismului. De aceea statuia nu trebuie repusă!”

Soarta românului: să protesteze!

D. dr. Vicaș s'a enervat și ia cuvântul din nou:

„Protestez și nu mă identific cu cel ce lucră la întunec. Românul trebuie să lucreze la lumina zilei, să protesteze prin adunări publice, să ceară înlăturarea statuiilor. Românul n'a lucrat niciodată la întunec. Nu sunt de acord cu d. d. Petrila. Datoria noastră e să punem statuia la loc!

Bravo! d-le doctor, ai fost admirabil!

Chestiunea se amână

D. Al. Constantinescu, din cauza timpului înaintat, — e aproape ora 2, — propune, ca discuția și luarea unei hotărâri să se amâne pentru ședința viitoare. Până atunci membrii comisiei vor avea timp să studieze perfect chestiunea, astfel că vor fi în măsură să aducă o hotărâre obiectivă și în con-

formitate cu interesele românești ale Aradului.

Propunerea d-lui Al. Constantinescu se aprobă.

Cerem și pretindem

„Ecoul”, în materie de naționalism, a fost întotdeauna antena cea mai sensibilă a opiniei publice.

Și acum, când fapta plină de naționalism a unui anonim, a dat un început de replică obrazniciei ungurești și o palmă autorităților românești cari au condus orașul dela unire încoace, în numele satelor de mii de români al acestui oraș și județ, cerem și pretindem:

Statuile ungurești ce mai sunt pe străzile orașului să fie imediat înlăturate pe cale legală.

Să nu se umble cu jumătăți de măsuri, ci să se procedeze bărbătește.

Înlăturarea lor va fi o satisfacție pentru sufletul românesc al acestui oraș. Satisfacție târzie, dar cvenită.

Așteptăm!...

Radu Baltag.

Eugen Klein redivivus

Fabricantul de spirt negru, fugit la Budapesta în timpul procesului lui Richard Kun & Comp., a reapărut la Timișoara

— Ce-i cu încarcerarea lui Richard Kun? —

La o masă a cafenelei „Palace” din Timișoara s'a postat Vineri după amiază o cunoscută figură a Timișorii de dinaintea procesului spirtarilor negri: Eugen Klein, spirtarul negru care a fugit la Budapesta în momentul când parchetul a'nhățat pe tovarășii săi: Richard Kun, Friedmann, etc. Gangsterul Eugen Klein a apărut la Palace în societatea d-lui Radó, coproprietarul firmei de comerț de cereale Radó și Weisz.

Eugen Klein, se știe, a scăpat de sancțiuni penale în afacerea spirtului negru numai grație faptului că a reușit să fugă la Budapesta, unde a stat până după ce tribunalul a adus sentință de condamnare în afacerile spirtului negru dela Timișoara. Evident că dacă gangsterul n'ar fi fugit la timp din România, ar fi fost arestat și el odată cu Richard Kun și ceilalți complici și s'ar fi găsit în codul penal destule articole și pentru încadrarea și trimiterea lui în fața judecării.

Inapoiat dela Budapesta, Eugen Klein a mai apărut de câteva ori prin Timișoara, apoi prin unele părți din nordul Ardealului, iar grosul timpului și-l-a petrecut în București, umblând, după cum ni se spune, cu diverse planuri necurate pe culoarele ministerului de finanțe.]

Semnalăm poliției și parchetului timișorean prezența lui Eugen Klein în capitala Bănătuului.

Profităm de împrejurarea de mai sus pentru a repeta întrebarea noastră în legătură cu încarcerarea lui Richard Kun.

Cetiți și răspândiți

„ECOUL”

Ne-am mai exprimat nedumerirea că, deși contra lui și a celorlalți complici există o sentință definitivă de condamnare, nu s'au luat încă măsurile de rigoră pentru încarcerare.

Cine garantează că într'o bună zi Richard Kun nu va trece frontierele noastre, făcând uitată sentința de condamnare!

Înalta Curte de Casație are cuvântul!

Mari festivități în onoarea lui Hitler

Berlin. — În ziua de 12 Septembrie va avea loc intrarea lui Hitler în palatul președintelui imperiului german. Cancelarul Hitler, care a fost ales luna trecută președinte al imperiului va numi în această zi pe d. Hess ca vice-cancelar și totdeodată va numi o serie de înalți demnitari ai statului. Hitler va lua în primire noua reședință în cadrul unor mari festivități ce organizează partidul național-socialist cu acest prilej.

D. Valer Pop, — ministru al Ardealului?

Cu toate desminșirile date, ziarul „Lupta” pretinde a ști că o remaniere a guvernului e sigură.

Locul d-lui Theodorescu, ministrul Industriei și Comerțului, va fi luat de d. Iamandi, care va fi înlocuit cu d. Eugen Titeanu.

D. Sassă va fi președinte al Senatului, iar d. Valer Pop, ministrul Ardealului.

Senzaționalele declarații ale d-lor: Cipăianu și Dinu Brătianu

(Urmare din pagina I a.)

D. Cipăianu a spus următoarele:

„Inspekțiile făcute la Alba, Turda și în celelalte centre ardeleni, au fost tot atâtea prilejuri de frumoase manifestări ale cadrelor noastre.

Toate organizațiile din Ardeal sunt trup și suflet alături de dvs., domnule președinte!”

Declarațiile d-lui Const. I. C. Brătianu

Primit cu rurale, d. C. I. C. Brătianu spune:

„E un an de când am fost prin aceste părți, la Ineu, de când am amintiri neșterse despre frumusețea acestor locuri, și, sănătoasele tradiții țărănești.

Dumneavoastră sunteți grănicerul fruntarilor de vest. De întărirea dvs. depinde soarta țării întregi.

Despre minoritari și despre o administrație corectă și cinstită

În trecut ați fost asupriți. Acum trebuie să vă ridicăm printr'o bună stare economică.

Suntem un stat unitar, dar nu minoritar.

Nu asuprim minoritățile. Partidul liberal a dat țării Românești două mari reforme: votul universal și improprietărea.

La noi conducerea țării este în mâna poporului.

Am dat legea lichidării datoriilor agricole, care nu s'a făcut în nici o țară din Europa. Ne trebuie însă o administrație corectă și cinstită. S'a răspândit între cetățeni mentalitatea că se poate cineva pricopsi din banii publici. Trebuie să venim cu sancțiuni împotriva profitorilor. Nu ca să ne războim cu ei, ci ca să restabilim dreptatea socială.

Controlul averilor

Partidul național-țărănesc a votat legea controlului averii funcționarilor publici. Să se aplice fără întârziere. Ei au pus-o, noi fiindcă suntem la putere, trebuie să o aplicăm. Să ajutăm pe d. Mihalache în opera de purificare a partidului.

Dorința partidului este să se ridice cu o zi mai devreme cenzura și starea de asediu!

Președintele guvernului este un om de talent, cu inimă sinceră și cu dorința de a face bine.

Eu, ca șeful partidului, am mâna liberă și gura mai liberă. Spun lucrurile mai pe șleau. Guvernul are datoria să suprimă organizațiile cari țintesc să sfărâme temeliele statului. De aceea s'a votat legea de apărarea statului. Dorința partidului e, să se ridice, cu o zi mai devreme, cenzura și starea de asediu.

Vrem să intrăm într'un regim normal. N'avem nevoie de un regim anormal.

Nu ne temem de discuțiile libere. Adversarii noștri sunt slabi, ei trebuie să se retragă în mănăstiri și să-și pună cenușa pe cap. Din discuțiile libere iese lumină.

Noi vom lumina multe chestiuni cari au rămas în umbră.

În partidul nostru sunt fruntașii satelor, industriei, comerțului și celorlalte ramuri de producție din țară.

Noi reprezentăm progresul și siguranța, ceilalți, ruina și desfrâul.

Guvernul în împrejurări dificile, când interesele neamului o cer, poate să taie în carne vie. Vechiul dicton din manșeta ziarului „Românul”: Volește și veș putea, — trebuie să fie principiul călăuzitor al guvernului.”

Discursul, care a făcut o deosebită impresie asupra participanților, a fost acoperit de pretungite aplauze.

D. dr. M. Mărcuș mulțumeste șefului partidului și participanților din oraș și județ și cu aceasta adunarea ia sfârșit la ora 12 și jumătate.

Banchetul

Oamenii se răspândesc în niște, iar fruntașii s'au dus la vila d-lui M. Mărcuș, de unde pe jos s'au îndreptat spre chișocul „Gloriei” din parcul Eminescu, unde a avut loc un banchet.

D. Brătianu a plecat la Oradea

La orele 14 și jumătate d. Dinu Brătianu și însoțitorii d-sale, au părăsit orașul, îndreptându-se spre Oradea, unde, mâine, — Duminecă — va avea loc, deasemeni, o adunarea județeană a Bihorului.

Cursuri pentru apărarea în contra gazelor

În conformitate cu art. 83 și 99—103 din reg. apărării pasive, în scopul de a se orienta întreaga populație dela orașe și sate asupra măsurilor ce trebuie luate de cetățeni, în caz de atacuri aerocimice, ministerul de interne de acord cu ministerul armatei, vor organiza pe județe, la sediul orașelor de reședință, centre de instrucție, pentru apărarea pasivă. Ele vor funcționa cu începere dela 15 Sept. a. c., după programele speciale trimise tuturor prefecturilor.

Durata cursului, condițiile frecvenței, seriile de curs, modul de data înscrierii la cursuri, etc., vor fi avizate de prefecturile respective, la timp.

Dat fiind că la aceste cursuri se vor preda de către specialiști, atât cunoștințele generale teoretice asupra pericolului aerocimic, modul de apărare, cât și cunoștințele practice asupra instrucției cu masca, folosirea și portul costumelor speciale, trecerea prin camera de gaze și mai ales mica chirurgie și tratamentul de urgență al hemoragiilor, imobilizarea fracturilor, etc., găsim că este de interes general ca fiecare cetățean să-și asume aceste cunoștințe.

Rugăm pe toți abonații în restanță, să ne expedieze pe adresa din Arad, sumele ce ne datorează.